

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

YVES BOT

2 päivänä huhtikuuta 2014¹

Asia C-112/13

A

vastaan

B ym.

(Ennakkoratkaisupyyntö – Oberster Gerichtshof (Itävalta))

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue — Asetus (EY) N:o 44/2001 — Oikeudellinen yhteistyö siviilioikeuden alalla — Tuomioistuinten toimivalta — Tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus, kun vastaaja vastaa tuomioistuimessa — Poissa olevan vastaajan edunvalvoja — Perusoikeuskirjan 47 artikla — Unionin oikeuden ensisijaisuus

1. Unionin tuomioistuinta pyydetään käsiteltävässä asiassa lausumaan ensinnäkin siitä, onko poissa olevan vastaajan edunvalvojan, joka on määrätty kansallisen oikeuden mukaisesti, vastaaminen tuomioistuimessa rinnastettavissa tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001² 24 artiklassa tarkoitettuun vastaamiseen.

2. Tämä kysymys on tärkeä, koska mainitussa säännöksessä tarkoitettu vastaaminen tuomioistuimessa johtaa automaattisesti tämän tuomioistuimen toimivaltaisuuteen siinäkin tapauksessa, ettei se olisi toimivaltainen asetuksella N:o 44/2001 käyttöön otettujen sääntöjen perusteella.

3. Oberster Gerichtshof (Itävallan ylin oikeusaste) tiedustelee myös, onko katsottava, että vastaavuusperiaate velvoittaa kansallisia tuomioistuinta pyytämään valtiosääntötuomioistuimelta ratkaisua sellaisen lain yhteensopivuudesta, jonka ne katsovat olevan Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) vastainen, tämän lain yleistä kumoamista varten sen sijaan, että ne jättäisivät soveltamatta sitä kyseisessä tapauksessa unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen mukaisesti.

4. Perustelen tässä ratkaisuehdotuksessa, miksi asetuksen N:o 44/2001 24 artiklaa, luettuna perusoikeuskirjan 47 artiklan näkökulmasta, on tulkittava siten, ettei poissa olevan vastaajan edunvalvojan, joka on määrätty kansallisen lainsäädännön mukaisesti, vastaaminen kansallisessa tuomioistuimessa ole rinnastettavissa kyseisessä säännöksessä tarkoitettuun vastaajan vastaamiseen tuomioistuimessa.

5. Selitän tämän jälkeen, miksi vastaavuusperiaate ei käsiteltävän kaltaisissa olosuhteissa velvoita unionin oikeuden soveltamisalalla kansallisia tuomioistuinta pyytämään valtiosääntötuomioistuimelta ratkaisua sellaisen kansallisen lain yhteensopivuudesta, jonka ne katsovat olevan perusoikeuskirjan vastainen, tämän lain yleistä kumoamista varten. Kansallisen oikeuden säännös, jossa säädetään

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — EYVL 2001 L 12, s. 1.

tällaisesta velvollisuudesta, ei ole unionin oikeuden vastainen, jos sillä ei poisteta, keskeytetä, heikennetä tai viivästytetä kansallisen tuomioistuimen velvollisuutta soveltaa unionin oikeuden säännöksiä ja turvata niiden täysi vaikutus sekä tarvittaessa jättää viran puolesta soveltamatta kaikkia niiden vastaisia kansallisia säännöksiä tai sen toimivaltaa esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä ennakkoratkaisumenettelyssä.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Asetus N:o 44/2001

6. Asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohdan nojalla asetusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään.

7. Sen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.

8. Asetuksen 7 jakson otsikko on ”Tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus”, ja siihen sisältyvässä 24 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Sen toimivallan lisäksi, joka jäsenvaltion tuomioistuimella on tämän asetuksen muiden säännösten nojalla, tuomioistuin on toimivaltainen, jos vastaaja vastaa kyseisessä tuomioistuimessa. Tätä säännöstä ei kuitenkaan sovelleta, jos vastaaja on vastannut kiistääkseen toimivallan tai jos toinen tuomioistuin 22 artiklan mukaan on yksinomaaisesti toimivaltainen.”

9. Asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan 1 kohta on muotoiltu seuraavasti:

”Jos jäsenvaltiossa nostetaan kanne sellaista vastaajaa vastaan, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, ja jos vastaaja ei vastaa, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei se ole toimivaltainen tämän asetuksen säännösten mukaan.”

10. Asetuksen III luvun otsikko on ”Tunnustaminen ja täytäntöönpano”, ja siihen sisältyvän 34 artiklan 2 alakohdassa säädetään, ettei tuomiota tunnusteta, jos tuomio on annettu pois jäänyttä vastaajaa vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin ja siten, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos vastaaja ei ole hakenut tuomioon muutosta, vaikka olisi voinut niin tehdä.

B Itävallan oikeus

1. Valtiosääntöoikeus

11. Itävallan liittovaltion valtiosäännön (Bundes-Verfassungsgesetz, jäljempänä B-VG) 89 §:n nojalla yleiset tuomioistuimet, mukaan lukien Oberster Gerichtshof (joka on B-VG:n 92 §:n mukaisesti ylin oikeusaste siviili- ja rikosasioissa), eivät voi kumota tavallisia lakeja niiden valtiosäännönvastaisuuden vuoksi. Jos ne pitävät tavallista lakia valtiosäännönvastaisena, niiden on esitettävä asiaa koskeva pyyntö valtiosääntötuomioistuimelle (Verfassungsgerichtshof).

12. B-VG:n 140 §:n 6 ja 7 momentin mukaan sillä, että Verfassungsgerichtshof kumoaa lain, on yleisiä vaikutuksia, ja se sitoo yleisiä tuomioistuimia.

13. Oberster Gerichtshof on vakiintuneessa oikeuskäytännössään toistuvasti ja saattamatta asiaa Verfassungsgerichtshofin käsiteltäväksi jättänyt yksittäistapauksessa soveltamatta sellaisia säännöksiä ja määräyksiä, jotka ovat välittömästi sovellettavan unionin oikeuden vastaisia, ja noudattanut täten unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatetta. Verfassungsgerichtshof on samoin katsonut toistaiseksi, että Itävallan lain mahdollinen yhteensopimattomuus unionin oikeuden kanssa on ratkaistava tämän saman periaatteen mukaisesti. Tällainen yhteensopimattomuus ei siis johda lain kumoamiseen B-VG:n 140 §:ssä tarkoitetun valtiosäännönvastaisuuden vuoksi.

14. Verfassungsgerichtshof on kuitenkin todennut tästä oikeuskäytännöstään poiketen 14.3.2012 antamassaan tuomiossa, että Roomassa 4.11.1950 allekirjoitettua ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyä yleissopimusta (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) sovelletaan välittömästi Itävallassa ja se on valtiosäännön tasoinen. Siinä taatut oikeudet ovat B-VG:ssä taattuja oikeuksia. Verfassungsgerichtshofin mukaan on näin ollen vastaavuusperiaatteen valossa tutkittava, millä tavalla ja missä menettelyssä perusoikeuskirjassa taattuihin oikeuksiin voidaan vedota kansallisen oikeustilan perusteella.

15. Verfassungsgerichtshof toteaa lisäksi, että B-VG:ssä säädetty oikeussuojakeinojen järjestelmä perustuu siihen, että valtiosääntötuomioistuimen on ainoana oikeusasteena lausuttava yleisistä oikeussäännöistä, eli laeista ja asetuksista, johtuvista rikkomisista ja että sillä on ainoana oikeusasteena toimivalta kumota tällaiset säännökset.

16. Verfassungsgerichtshof päätelee näin ollen, että kansallisen oikeustilan perusteella vastaavuusperiaatteesta seuraa, että myös perusoikeuskirjassa taatut oikeudet muodostavat perusoikeuskirjan soveltamisalalla arviointiperusteen yleistä normikontrollia koskevissa menettelyissä, erityisesti B-VG:n 139 ja 140 §:n nojalla.

17. Verfassungsgerichtshof korostaa lopuksi, ettei tuomioistuimella ole velvollisuutta saattaa asiaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos kysymys ei ole merkityksellinen sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisemisen kannalta eli jos kysymykseen annettavalla vastauksella, olipa se millainen tahansa, ei voi olla vaikutusta kyseisen asian ratkaisemiseen. Näin on perusoikeuskirjan tapauksessa silloin, jos B-VG:ssä taatulla oikeudella, erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimukseen perustuvalla oikeudella, on sama soveltamisala kuin perusoikeuskirjassa taatulla oikeudella. Tällaisessa tapauksessa valtiosääntötuomioistuin ratkaisee asian Itävallan valtiosääntöoikeuden perusteella, eikä siitä ole tarpeen antaa SEUT 267 artiklassa tarkoitettua ennakkoratkaisua.

18. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tämä voisi tarkoittaa sitä, että kun Itävallan laki on yhteensopimaton unionin oikeuden ja erityisesti perusoikeuskirjan kanssa, tätä yhteensopimattomuutta ei voida välittömästi korjata yleisessä menettelyssä pelkästään ensisijaisuusperiaatteen perusteella, vaan yleisten tuomioistuinten velvollisuutena on – sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisuutta pyytää ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta – esittää vastaavuusperiaatteen mukaisesti kumoamista koskeva pyyntö Verfassungsgerichtshofissa.

2. Siviiliprosessilaki

19. Itävallan siviiliprosessilain (Zivilprozessordnung, jäljempänä ZPO) 115 §:n, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, mukaan tiedoksianto toimitetaan henkilöille, joiden osoite ei ole tiedossa, lähtökohtaisesti julkisella kuulutuksella. Siinä täsmennetään lisäksi, että tiedoksianto on sisällytettävä virallisten ilmoitusten tietokantaan.

20. ZPO:n 116 §:ssä säädetään, että asiaa käsittelevän tuomioistuimen on määrättävä poissa olevan vastaajan edunvalvoja henkilöille, joille tiedoksianto voitaisiin toimittaa tuntemattoman olinpaikan vuoksi ainoastaan julkisella kuulutuksella, jos näiden henkilöiden on heihin kohdistuvan tiedoksiannon seurauksena suoritettava prosessitoimi oikeuksiensa puolustamiseksi ja erityisesti jos tiedoksi annettavaan asiakirjaan sisältyy kutsu vastata tuomioistuimessa. ZPO:n 117 §:n nojalla edunvalvojan määrääminen on annettava tiedoksi virallisella ilmoituksella virallisten ilmoitusten tietokannassa, jonka asiakirjoihin voi tutustua sähköisesti.

21. ZPO:n 230 §:n mukaan asiaa käsittelevän tuomioistuimen on ennakolta myös selvitettävä, onko se kansainvälisesti toimivaltainen. Ellei näin ole, ensimmäisen asteen tuomioistuimen on jätettävä kanne viran puolesta tutkimatta. Jos se sitä vastoin on kansainvälisesti toimivaltainen, sen on annettava kanne tiedoksi vastaajalle vastineen esittämistä varten.

II Pääasian tosiseikat

22. B ja muut nostivat 12.10.2009 Landesgericht Krems an der Donau (Krems an der Donau ensimmäisen asteen alueellinen tuomioistuin) vahingonkorvauskanteen A:ta vastaan. He väittävät tämän siepanneen heidän aviomiehensä tai isänsä Kazakstanissa. He pitävät itävaltalaisia tuomioistuimia toimivaltaisina siksi, että A:n vakinainen asuinpaikka sijaitsee Itävallan alueella.

23. Useiden tuloksettomien kanteen tiedoksiantoyritysten jälkeen Landesgericht Krems an der Donau totesi, ettei A enää asu tiedoksianto-osoitteessa, ja määräsi siksi B:n ja muiden hakemuksesta 27.8.2010 antamallaan määräyksellä A:lle ZPO:n 116 §:ssä säädetyn poissa olevan vastaajan edunvalvojan.

24. Edunvalvoja esitti kanteen tiedoksiannon jälkeen vastineen, jossa hän vaati kanteen hylkäämistä ja esitti kanteen sisällöstä useita vastaväitteitä. Hän ei kiistänyt vastineessaan itävaltalaisen tuomioistuimen kansainvälistä toimivaltaa.

25. Saatuaan tietää häntä vastaan aloitetusta menettelystä A ilmoitti valtuuttaneensa asianajotoimiston edustamaan häntä vastaisuudessa ja pyysi, että kaikki tulevat tiedoksiannot toimitettaisiin tälle asianajotoimistolle. A ilmoitti lisäksi kiistävänsä itävaltalaisen tuomioistuimen kansainvälisen toimivallan, koska pääasian tosiseikat olivat tapahtuneet Kazakstanissa. A katsoi, ettei toimivallan puutetta voitu korjata poissa olevan vastaajan edunvalvojan, joka ei ollut ollut yhteydessä häneen eikä tuntenut asian olosuhteita, toimilla. Hän kertoi myös, ettei voinut paljastaa asuinpaikkaansa häneen kohdistuvan hengenvaaran vuoksi ja että hän oli poistunut Itävallasta pysyvästi kauan ennen kanteen nostamista.

26. Landesgericht Krems an der Donau katsoi tämän jälkeen, ettei sillä ollut kansainvälistä toimivaltaa, ja jätti kanteen tutkimatta sillä perusteella, että A oleskeli Maltaan alueella ja ettei poissa olevan vastaajan edunvalvojan vastaanminen ollut rinnastettavissa asetuksen N:o 44/2001 24 artiklassa tarkoitettuun vastaamiseen.

27. B ja muut hakivat muutosta tähän päätökseen. Muutoksenhakutuomioistuin hyväksyi muutoksenhaun ja hylkäsi kansainvälisen toimivallan puuttumista koskevat väitteet. Se katsoi, että asetuksessa N:o 44/2001 säädetään tuomioistuimen velvollisuudesta tutkia kansainvälinen toimivaltansa ainoastaan siinä tapauksessa, ettei vastaaja vastaa tuomioistuimessa asetuksen 26 artiklassa tarkoitettulla tavalla, ja että kansainvälinen toimivalta on tutkittava vain, jos vastaaja kiistää sen. Muutoksenhakutuomioistuin totesi lisäksi, että vastaajan etujen valvomiseen velvollisen edunvalvojan prosessitoimella on Itävallan oikeudessa sama oikeusvaikutus kuin oikeustoimiperusteisesti valtuutetun prosessitoimella.

28. A on siis tehnyt muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisusta Revision-valituksen. Hän väittää, että ratkaisulla loukataan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistettua oikeutta tulla kuulluksi, koska vastaaja ei ollut tietoinen häntä vastaan aloitetusta menettelystä.

29. B ja muut väittävät ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa esittämässään vastineessa, että määräämällä edunvalvoja poissa olevalle vastaajalle varmistetaan, että heidän niin ikään näissä edellä mainituissa määräyksissä vahvistettua perusoikeuttaan tehokkaksi oikeussuojakeinoihin noudatetaan.

30. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on epävarma asetuksen N:o 44/2001 24 artiklan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan asianmukaisesta tulkinnasta, joten se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä.

III Ennakkoratkaisukysymykset

31. Oberster Gerichtshof esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko Euroopan unionin oikeuden täytäntöönpanon yhteydessä sellaisen menettelyjärjestelmän osalta, jossa pääasian ratkaisevien yleisten tuomioistuinten on kylläkin tutkittava myös lakien valtiosäännönvastaisuus mutta jossa ne eivät voi kumota yleisesti lakeja, koska tämä toimivalta on varattu erityisellä tavalla järjestetylle valtiosääntötuomioistuimelle, unionin oikeuteen sisältyvän ’vastaavuusperiaatteen’ mukaisesti katsottava, että mikäli laki on – – perusoikeuskirjan 47 artiklan vastainen, yleisten tuomioistuinten on myös tällöin pyydettävä menettelyn aikana valtiosääntötuomioistuinta kumoamaan laki yleisesti eivätkä ne voi pelkästään olla soveltamatta lakia kyseisessä tapauksessa?
- 2) Onko perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä menettelysäännölle, jonka mukaan tuomioistuin, jolla ei ole kansainvälistä toimivaltaa, määrää edunvalvojan poissa olevalle vastaajalle, jonka olinpaikkaa ei voida määrittää, ja edunvalvoja voi ’vastaamisellaan’ saada sitovasti aikaiseksi sen, että kyseinen tuomioistuin on kansainvälisesti toimivaltainen?
- 3) Onko – – neuvoston asetuksen – – N:o 44/2001 – – 24 artiklaa tulkittava siten, että kyse on mainitussa säännöksessä tarkoitettusta vastaajan vastaamisesta vain, jos asianomaisen prosessitoimen on suorittanut vastaaja itse tai hänen valtuuttamansa oikeudellinen edustaja, vai sovelletaanko tätä rajoitusta myös kulloisenkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan poissa olevalle vastaajalle määrättyyn edunvalvojaan?”

IV Asian tarkastelu

32. Katson aluksi A:n, Itävallan ja Italian hallitusten sekä Euroopan komission ehdotuksen mukaisesti, että ensiksi on tarpeen vastata toiseen ja kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen, joissa unionin tuomioistuinta pyydetään tulkitsemaan asetuksen N:o 44/2001 24 artiklaa perusoikeuskirjan 47 artiklan näkökulmasta, ja tämän jälkeen ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen, joka on merkityksellinen ainoastaan, jos toiseen ja kolmanteen kysymykseen vastataan, että unionin oikeus on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle.

A Toinen ja kolmas ennakkoratkaisukysymys

33. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella ja kolmannella kysymyksellään, joita ehdotan käsiteltäviksi yhdessä, onko asetuksen N:o 44/2001 24 artiklaa tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklan näkökulmasta siten, että se, että kansallisen oikeuden mukaisesti määrätty poissa olevan vastaajan edunvalvoja vastaa kansallisessa tuomioistuimessa, on rinnastettavissa asetuksen 24 artiklassa tarkoitettuun vastaajan vastaamiseen tuomioistuimessa ja että se on siten konkludenttinen hyväksyntä tämän tuomioistuimen kansainväliselle toimivallalle.

34. Käsiteltävässä asiassa poissa olevalle vastaajalle määrättiin nimittäin edunvalvoja ZPO:n 116 §:n nojalla, koska B:n ja muiden nostamaa kannetta ei voitu antaa vastaajalle tiedoksi tämän tuntemattoman asuinpaikan vuoksi.

35. Asetuksessa N:o 44/2001 ei määritellä sen 24 artiklaan sisältyvää vastaamisen käsitettä. Sille on mielestäni annettava itsenäinen tulkinta unionin oikeudessa, koska kyseisellä asetuksella on tarkoitus parantaa sisämarkkinoiden toimintaa ottamalla käyttöön säännöksiä, joiden avulla voidaan muun muassa yhdenmukaistaa tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt.³ Käsitteen toisenlainen tulkinta saattaisi vaarantaa tämän tavoitteen saavuttamisen. Asetuksen 24 artiklaa on tulkittava siksi asetuksessa säädettyjen järjestelmän ja tavoitteiden valossa.

36. Tämä säännös tarkoittaa konkludenttista sopimusta sen tuomioistuimen toimivallasta, jossa vastaaja vastaa, vaikka tämä tuomioistuin ei välttämättä ole toimivaltainen asetuksessa N:o 44/2001 vahvistettujen sääntöjen nojalla. Säännös ei päde saman asetuksen 22 artiklassa vahvistettuihin yksinomaista toimivaltaa koskeviin sääntöihin ja on siis poikkeus tällä asetuksella käyttöön otetusta toimivaltajärjestelmästä, minkä vuoksi sitä on tulkittava suppeasti.

37. Asetuksella N:o 44/2001 käyttöön otetuilla säännöillä on nimittäin tarkoitus varmistaa hyvä ennustettavuus yksityisten kannalta, ja ne perustuvat periaatteeseen, jonka mukaan toimivaltainen tuomioistuin määräytyy pääsääntöisesti vastaajan kotipaikan perusteella⁴ ja joka perustuu siviiliprosesseissa kauan sitten vakiintuneeseen actor sequitur forum rei -sääntöön. Tämä toimivaltaperiaate on asetettu ensisijaiseksi muihin periaatteisiin nähden, koska vastaajan kotipaikan tuomioistuimella oletetaan olevan lähtökohtaisesti muita läheisempi yhteys riita-asiaan.

38. Koska tämä toteamus ei aina päde, asetuksessa N:o 44/2001 säädetään tuomioistuimen toimivaltaa koskevista erityisistä säännöistä, joita sovelletaan, kun jokin muu liittymäperuste on oikeutettu riidan kohteen tai osapuolten sopimusvapauden vuoksi.⁵ Erityisesti vakuutusten sekä kuluttaja- ja työsopimusten osalta käyttöön otetuilla tuomioistuimen toimivaltaa koskevilla säännöillä on tarkoitus suojella heikompaa osapuolta hänen etujensa kannalta suotuisammilla säännöksillä.⁶ Asetuksen N:o 44/2001 24 artiklaa on tulkittava suppeasti etenkin, koska sen tulkinnan perusteella on mahdollista poiketa enemmän suojaa tarjoavista tuomioistuimen toimivaltaa koskevista säännöistä.

39. Konkludenttisella sopimuksella sen tuomioistuimen toimivallasta, jossa vastaaja vastaa, on tarkoitus edistää kummankin asianosaisen toimivaltaiseksi hyväksymän tuomioistuimen antamien tuomioiden nopeaa tunnustamista ja täytäntöönpanoa siinäkin tapauksessa, ettei kyseinen tuomioistuin tosiasiallisesti olisi toimivaltainen ratkaisemaan riita-asiaa. Näin ollen tilanteessa, jossa tuomioistuimen, jolta tuomion täytäntöönpanoa haetaan, on varmistettava tämän tuomion antaneen tuomioistuimen toimivalta,⁷ estetään se, että ensimmäinen tuomioistuin kiistää toisen tuomioistuimen toimivallan

3 — Ks. asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan ensimmäinen ja toinen perustelukappale.

4 — Ks. asetuksen 2 artikla ja johdanto-osan 11 perustelukappale.

5 — Ks. asetuksen johdanto-osan 11 perustelukappale.

6 — Ks. asetuksen johdanto-osan 13 perustelukappale.

7 — Tämä on mahdollista ainoastaan riita-asioissa, jotka koskevat vakuutuksia ja kuluttajalainsäädäntöä sekä yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia aloja. Ks. asetuksen 35 artiklan 1 ja 2 kohta.

asetuksen N:o 44/2001 perusteella siitä huolimatta, että riidan asianosaiset ovat hyväksyneet sen toimivaltaisuuden, kun vastaaja on vastannut kyseenalaistamatta tämän tuomioistuimen toimivaltaa. Kuten komissio korostaa, tämän hypoteesin mukaisesti tuomioistuimen toimivalta määräytyy ainoastaan vastaajan toiminnan perusteella.

40. Tämä osoittaa, mikä merkitys on sillä, että vastaaja voi vastaamalla tuomioistuimessa täysin tietoisesti päättää sellaisen tuomioistuimen toimivaltaa koskevasta konkludenttisesta sopimuksesta, joka ei ole normaalisti toimivaltainen. Tarkastellaan esimerkiksi kuluttajasopimusta koskevaa riita-asiaa. Kuvitellaan, että elinkeino- tai ammattitoimintaa harjoittava sopimuspuoli nostaa kanteen kuluttajaa vastaa sen jäsenvaltion tuomioistuimessa, jossa on elinkeino- tai ammattitoimintaa harjoittavan sopimuspuolen kotipaikka. Normaalisti tämän jäsenvaltion tuomioistuimet eivät olisi toimivaltaisia asetuksen N:o 44/2001 16 artiklan 2 kohdan nojalla, koska kuluttaja on heikompi osapuoli, minkä vuoksi toimivaltainen on sen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka alueella on kuluttajan kotipaikka. Jos kuluttaja kuitenkin päättää tietoisesti vastata ensimmäisen jäsenvaltion tuomioistuimissa eikä kiistä niiden toimivaltaa, nämä tuomioistuimet ovat toimivaltaisia asetuksen 24 artiklan mukaisesti,⁸ ja tuomioistuimen, jolta täytäntöönpanoa haetaan, on tunnustettava mainittujen tuomioistuinten antama tuomio.

41. Tämä tarve varmistaa, että vastaaja on tietoinen sen seurauksista, että hän asetuksen N:o 2001 24 artiklassa tarkoitetulla tavalla vastaa tuomioistuimessa, on nyt ilmaistu selkeästi uudessa tekstissä, jolla tämä asetus on laadittu uudelleen ja joka sisältyy tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1215/2012.⁹ Siinä on muutettu asetuksen N:o 44/2001 24 artiklaa, johon on myös lisätty 2 kohta. Tässä kohdassa säädetään, että ”edellä 3, 4 tai 5 jaksossa tarkoitettussa asiassa, kun vastaajana on vakuutuksenottaja, vakuutettu, vakuutus sopimuksen edunsaaja, vahingon kärsinyt, kuluttaja tai työntekijä, tuomioistuimen on, ennen kuin se toteaa olevansa toimivaltainen 1 kohdan nojalla, varmistettava, että vastaajalle on annettu tietoa hänen oikeudestaan kiistää tuomioistuimen toimivalta sekä haasteeseen vastaamisen tai vastaamatta jättämisen seurauksista”.¹⁰

42. On näin ollen erittäin tärkeää, että jonkin jäsenvaltion tuomioistuimen toimivaltaa koskeva konkludenttinen sopimus voidaan hyväksyä ainoastaan, jos kaikki riidan asianosaiset, mukaan lukien erityisesti vastaaja, ovat tietoisesti valinneet tämän tuomioistuimen toimivaltaiseksi sen tuomioistuimen sijasta, joka olisi normaalisti toimivaltainen asetuksella N:o 44/2001 käyttöön otettujen sääntöjen perusteella.

43. Tämän vuoksi vaikea ymmärtää, miten voitaisiin katsoa tilanteessa, jossa vastaaja ei ensinnäkään vastaa tuomioistuimessa henkilökohtaisesti ja jossa hän ei myöskään ole tietoinen häntä vastaan aloitetusta menettelystä, että hän hyväksyisi täysin ”tietoisesti” (unionin tuomioistuimen asiassa ČPP Vienna Insurance Group¹¹ käyttämä adverbii) sellaisen tuomioistuimen toimivallan, jossa hän ei vastaa.

44. Tähän päätelmään ei vaikuta poissa olevan vastaajan edunvalvojan vastaaminen tässä tuomioistuimessa.

45. Asiassa Hendrikman ja Feyen annetussa tuomiossa¹² näet todettiin, että jos vastaaja ei ole tietoinen häntä vastaan vireille pannusta oikeudenkäynnistä, jossa vastaajan puolesta asiaa alun perin käsittelevässä tuomioistuimessa vastaa ilman valtuutusta toimiva asianajaja, hänen on täysin mahdotonta puolustautua. Sen vuoksi hänen on katsottava jääneen pois oikeudenkäynnistä

8 — Ks. tästä tuomio ČPP Vienna Insurance Group (C-111/09, EU:C:2010:290, 25–30 kohta).

9 — EUVL L 351, s. 1.

10 — Ks. asetuksen N:o 1215/2012 26 artiklan 2 kohta.

11 — EU:C:2010:290.

12 — C-78/95, EU:C:1996:380.

tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen¹³ 27 artiklan 2 kappaleen tarkoittamalla tavalla, vaikka oikeudenkäynti asiaa alun perin käsitelleessä tuomioistuimessa olisi ollut kontradiktorinen.¹⁴ Mainitun tuomion taustalla ollut asia koski sitä, voiko sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa tuomion tunnustamista vaaditaan, kieltäytyä tunnustamasta toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antamia tuomioita, jotka on annettu sellaista vastaajaa vastaan, jolle haastetta ei ole annettu asianmukaisesti tiedoksi hyvissä ajoin ja joka ei ole ollut oikeudenkäynnissä pätevästi edustettuna, kun tuomioita ei ole annettu yksipuolisina, koska asiaa alun perin käsitelleeseen tuomioistuimeen oli saapunut henkilö, joka oli väittänyt edustavansa vastaajaa.

46. Unionin tuomioistuin katsoo, ettei tuomiota voida tunnustaa, vaikka se olisi annettu kontradiktorisessa menettelyssä, jos vastaaja ei ole itse valtuuttanut asianajajaansa ja jos menettely on käyty vastaajan tietämättä. Vaikka käsiteltävän asian tilanne, joka koskee menettelyn alkuvaihetta, on eri kuin asiassa Hendrikman ja Freyen annettussa tuomiossa¹⁵ kyseessä ollut tilanne, joka koski tuomion täytäntöönpanomenettelyä, kummassakin yksittäistapauksessa voi kuitenkin olla kyse perusoikeuskirjan 47 artiklassa taattujen puolustautumisoikeuksien loukkaamisesta.

47. En nimittäin katso, että vastaajan etuja voitaisiin parhaiten suojella ja 47 artiklassa taattujen oikeuksien noudattaminen voitaisiin varmistaa käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa määrätyn poissa olevan vastaajan edunvalvojan avulla. Tällaisella edunvalvojalla on käytössään ainoastaan osa riita-asiaa koskevista tiedoista eli kantajan hänelle toimittamat tiedot. Hän ei siksi voi hoitaa vastaajan puolustusta asiaankuuluvalla tavalla. Katson lisäksi, että häneltä puuttuu olennaisia tietoja, joiden perusteella hän voisi tarvittaessa kiistää sen tuomioistuimen kansainvälisen toimivallan, jossa kantaja on pannut menettelyn vireille, sillä tuomioistuimen toimivalta kansainvälisen oikeuden alalla on aina hyvin monimutkainen kysymys. Koska vastaaja ei ole saanut tietää menettelystä eikä hän etenkään ole voinut valita asianajajaansa, hän ei voi olla pätevästi edustettuna kyseisessä tuomioistuimessa.

48. A:n kaltaisella vastaajalla, joka saa tietää häntä vastaan aloitetusta menettelystä vasta myöhemmässä vaiheessa, ei nimittäin olisi enää mahdollisuutta kiistää asiaa käsittelevien tuomioistuinten toimivaltaa, minkä lisäksi häntä koskeva, koko Euroopan unionin alueella pätevä tuomio annettaisiin perusoikeuskirjan 47 artiklan vastaisessa menettelyssä, mitä ei voida hyväksyä.

49. Asiassa Hypoteční banka annettu tuomio¹⁶ ei mielestäni kyseenalaista näitä toteamuksia. Kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin totesi, että mahdollisuudella jatkaa menettelyä vastaajan tietämättä antamalla kanne tiedoksi asiaa käsittelevän tuomioistuimen määräämälle edunvalvojalle rajoitetaan vastaajan puolustautumisoikeuksia. Tällainen rajoitus on kuitenkin perusteltu, kun otetaan huomioon kantajan oikeus saada tehokasta oikeussuojaa, koska ilman tällaista tiedoksiantoa viimeksi mainittu oikeus ei toteutuisi.¹⁷ Unionin tuomioistuin jatkaa, että toisin kuin vastaaja, joka voi siinä tapauksessa, että häneltä on evätty mahdollisuus puolustautua tehokkaasti, saada aikaan sen, että hänen puolustautumisoikeuksiaan noudatetaan, vastustamalla asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 alakohdan nojalla häntä vastaan annetun tuomion tunnustamista, kantaja saattaa jäädä vaille minkäänlaista kannemahdollisuutta.¹⁸

13 — EYVL 1972 L 299, s. 32. Yleissopimus sellaisena kuin se on muutettuna myöhemmillä uusien jäsenvaltioiden tähän yleissopimukseen liittymisestä tehdyillä yleissopimuksilla.

14 — Em. tuomion 18 kohta.

15 — EU:C:1996:380.

16 — C-327/10, EU:C:2011:745.

17 — Tuomion 53 kohta.

18 — Tuomion 54 kohta.

50. Vaikka voidaan ymmärtää unionin tuomioistuimen halu suojella kyseisessä tuomiossa samalla sekä vastaajan puolustautumisoikeuksia että kantajan, jonka osalta on vältettävä se, ettei oikeus toteutuisi, oikeuksia, on pantava merkille, että käsiteltävä asia eroaa edellä mainitusta tilanteesta huomattavasti, koska vastaaja eli A ei voi enää kiistää Itävallan tuomioistuinten toimivaltaa, jos poissa olevan vastaajan edunvalvojan katsotaan vastanneen tuomioistuimessa asetuksen N:o 44/2001 24 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Lisäksi on muistettava, että asian Hypoteční banka¹⁹ tosiseikoista poiketen käsiteltävässä asiassa A:n kotipaikka tiedetään, ja se sijaitsee toisen jäsenvaltion alueella. B:llä ja muilla on näin ollen mahdollisuus nostaa kanne sen jäsenvaltion alueen tuomioistuimissa, jossa on A:n kotipaikka, eli Maltan tuomioistuimissa.

51. Katson näin ollen, ettei käsiteltävässä asiassa voida soveltaa edellä mainitussa asiassa Hypoteční banka annetussa tuomiossa noudatettua päättelyä.

52. Tätä näkemystä tukee toinenkin seikka: asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan tarkoitus.

53. Unionin lainsäätäjä on sisällyttänyt tämän artiklan asetuksen 8 jaksoon, jonka otsikko on ”Tuomioistuimen toimivallan ja menettelyn edellytysten tutkiminen”, ja artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos jäsenvaltiossa nostetaan kanne sellaista vastaajaa vastaan, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, ja jos vastaaja ei vastaa, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei se ole toimivaltainen tämän asetuksen säännösten mukaan.

54. Jenardin selvityksessä,²⁰ joka koski asetusta N:o 44/2001 edeltänyttä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehtyä yleissopimusta, todettiin, että asetuksen 26 artiklaa vastaava artikla oli ”yksi tärkeimmistä” artikloista.²¹ Selvityksessä täsmennettiin lisäksi, ettei vastaajan vastaamatta jättäminen merkitse konkludenttista oikeuspaikkasopimusta, ettei tässä yhteydessä riitä se, että tuomioistuin toteaa perustelluiksi toimivallasta esitetyt kantajan toteamukset, ja että tuomioistuimen on valvottava, että kantaja esittää näyttöä tuomioistuimen kansainvälisestä toimivallasta. Syynä tähän on se, että kun vastaaja ei vastaa asiassa, on varmistettava, että ratkaisun on antanut toimivaltainen tuomioistuin ja että vastaajalle on näin annettu alkuperäisessä oikeudenkäynnissä mahdollisimman laaja suoja.²²

55. Asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan tehokas vaikutus ja samalla takeet puolustautumisoikeuksien noudattamisesta vaarantuisivat, jos katsottaisiin, että tuomioistuimen toimivaltaisuuden toteamiseksi riittää, että poissa olevan vastaajan edunvalvoja vastaa kyseisessä tuomioistuimessa asetuksen 24 artiklassa tarkoitetulla tavalla, vaikka on kiistatonta, ettei tämä tuomioistuin ole toimivaltainen ratkaisemaan riita-asiaa.

56. Käsiteltävä asia ilmentää lisäksi mielestäni hyvin sitä, mitä unionin lainsäätäjä halusi välttää ottaessaan käyttöön asetukseen N:o 44/2001 sisältyvien toimivaltasääntöjen järjestelmän. Käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, ettei A:n kotipaikka ole Itävallan alueella. Jos katsottaisiin, että poissa olevan vastaajan edunvalvojan vastaaminen olisi asetuksen 24 artiklassa tarkoitettua vastaajan vastaamista, toimivaltaiseksi todettaisiin sellaisen jäsenvaltion tuomioistuin, jolla ei ole mitään liittymää riita-asian tosiseikkoihin. On syytä muistaa, että B ja muut ovat kazakkeja ja asuvat Kazakstanissa, että A on myös kazakki ja asuu Maltan alueella ja että pääasian tosiseikat tapahtuivat Kazakstanin alueella.

57. Jos asetuksen N:o 44/2001 24 artiklaa tulkittaisiin edellä mainitulla tavalla, hyväksyttäisiin samalla tosiasiaa se, että kyseisellä tuomioistuimella on kaikissa tapauksissa kansainvälinen toimivalta huolimatta asetuksella käyttöön otetuista säännöistä ja siitä, että jonkin muun maan tuomioistuin olisi soveltuvampi käsittelemään asiaa sillä riita-asiaan mahdollisesti olevan yhteyden vuoksi.

19 — EU:C:2011:745.

20 — EYVL 1979 C 59, s. 1.

21 — Ks. 20 artiklaa koskevat huomautukset (kyseisen selvityksen s. 39).

22 — Ibid.

58. Kaikista näistä syistä katson, että asetuksen N:o 44/2001 24 artiklaa, luettuna perusoikeuskirjan 47 artiklan näkökulmasta, on tulkittava siten, että poissa olevan vastaajan edunvalvojan, joka on määrätty kansallisen lainsäädännön mukaisesti, vastaaminen kansallisessa tuomioistuimessa ei ole rinnastettavissa asetuksen 24 artiklassa tarkoitettuun vastaajan vastaamiseen.

B Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

59. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta ensimmäisellä kysymyksellään, onko katsottava, että vastaavuusperiaate velvoittaa kansallisia tuomioistujia pyytämään valtiosääntötuomioistuimelta ratkaisua sellaisen kansallisen lain yhteensopivuudesta, jonka ne katsovat olevan perusoikeuskirjan vastainen, tämän lain yleistä kumoamista varten sen sijaan, että ne jättäisivät soveltamatta lakia yksittäistapauksissa unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen mukaisesti.

60. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää tämän kysymyksen unionin tuomioistuimelle, koska Verfassungsgerichtshof on todennut oikeuskäytännössään, että kun Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattuihin oikeuksiin, jotka ovat valtiosääntöoikeudessa taattuja oikeuksia, voidaan vedota Verfassungsgerichtshofissa, vastaavuusperiaate edellyttää, että tässä valtiosääntötuomioistuimessa on voitava vedota myös perusoikeuskirjassa taattuihin oikeuksiin. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo näin ollen, ettei ole enää mahdollista pelkästään olla soveltamatta unionin oikeuden vastaista lakia unionin oikeuden ensisijaisuutta koskevan periaatteen mukaisesti vaan että kansallisten tuomioistuinten on nyt haettava Verfassungsgerichtshofilta ratkaisua siitä, onko niiden unionin oikeuden vastaisena pitämä kyseinen laki unionin oikeuden mukainen.

61. Siitä, millä tavoin kansallisen tuomioistuimen on toimittava silloin, kun kansallisen oikeuden säännös on ristiriidassa perusoikeuskirjassa taattujen oikeuksien kanssa, kun perusoikeuskirjaa on sovellettava, on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallinen tuomioistuin, jonka tehtävänä on toimivaltansa rajoissa soveltaa unionin oikeussääntöjä, on velvollinen varmistamaan näiden oikeussääntöjen täyden vaikutuksen niin, että se tarvittaessa jättää omasta aloitteestaan soveltamatta kaikkia unionin oikeuden kanssa ristiriidassa olevia kansallisia säännöksiä – myös myöhemmin annettuja – ilman, että sen on pyydettävä tai odotettava, että nämä säännökset ensin poistetaan lainsäädäntöteitse tai jossain muussa perustuslaillisessa menettelyssä.²³

62. Unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvasta kansallisesta oikeudesta seuraava velvollisuus noudattaa perusoikeuskirjan määräyksiä perustuu yksinomaan kyseisen jäsenvaltion tahtoon ja tämän suvereniteetin mukaiseen vapauteen.

63. Jäsenvaltio vastaa itse myös tämän kansallisesta valtiosääntöoikeudesta johtuvan velvollisuuden täytäntöönpanoa koskevista menettelytavoista, minkä yhteydessä perustavanlaatuisena edellytyksenä on, ettei menettelytapojen täytäntöönpanossa loukata periaatteita, jotka on vahvistettu asiassa Simmenthal annetussa tuomiossa²⁴ ja myöhemmässä oikeuskäytännössä, sellaisena kuin se perustuu erityisesti yhdistetyissä asioissa Melki ja Abdeli annettuun tuomioon.²⁵

64. Viimeksi mainitussa tuomiossa unionin tuomioistuin viittasi vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan unionin oikeuden luonteesta johtuvien vaatimusten kanssa ovat yhteensopimattomia kaikki sellaiset kansallisen oikeusjärjestyksen oikeussäännöt tai lainsäädännölliset, hallinnolliset taikka tuomioistuinten käytännöt, jotka heikentäisivät unionin oikeuden tehokkuutta estämällä sen, että unionin oikeuden soveltamiseen toimivaltainen tuomioistuin voi jo unionin oikeuden soveltamisajankohtana tehdä kaiken tarpeellisen sellaisten kansallisten säännösten syrjäyttämiseksi,

23 — Ks. tuomio Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 — 106/77, EU:C:1978:49.

25 — C-188/10 ja C-189/10, EU:C:2010:363.

jotka mahdollisesti estävät unionin normien täyden tehokkuuden. Näin olisi silloin, kun siinä tilanteessa, että kansallinen laki on ristiriidassa unionin oikeussäännön kanssa, tämän ristiriidan ratkaiseminen kuuluisi sen tuomioistuimen sijasta, jonka tehtävänä on varmistaa unionin oikeuden soveltaminen, jollekin muulle elimelle, jolla olisi tältä osin omaa harkintavaltaa, vaikka tästä aiheutuva este unionin oikeuden täydelle tehokkuudelle olisikin vain väliaikainen.²⁶

65. Tämän vuoksi menettely, jota kyseisten periaatteiden täytäntöönpanossa noudatetaan kansallisessa valtiosääntöoikeudessa, ei saa johtaa siihen, että sillä poistetaan, keskeytetään, heikennetään tai viivästytetään asiaa käsittelevän kansallisen tuomioistuimen toimivaltaa, kun tämä velvollisuutensa mukaisesti ja edellä mainittua oikeuskäytäntöä soveltaen syrjäyttää unionin oikeuden vastaisen kansallisen lain ja jättää soveltamatta sitä.

66. Vastaavuusperiaate ei kyseenalaista millään tavalla tätä oikeuskäytäntöä.

67. Tämän periaatteen mukaisesti menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeudet, eivät saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia luonteeltaan jäsenvaltion sisäisiä oikeussuojakeinoja.²⁷

68. Käsiteltävässä asiassa on kuitenkin vaikea ymmärtää, miten unionin oikeuden vastaisen kansallisen lain soveltamatta jättäminen tietyssä riita-asiassa olisi yksityisen kannalta vähemmän suotuisaa kuin sen alistaminen liitännäiseen valtiosäännömukaisuuden valvontamenettelyyn, jonka tarkoituksena on kyseisen lain yleinen kumoaminen. Tilanne on päinvastainen. Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin itse huomauttaa, tällainen menettely on melko raskas ja synnyttää yksityisen kannalta ylimääräisiä kuluja ja vie aikaa, vaikka kansallinen tuomioistuin voisi todeta käsiteltävässä riita-asiassa suoraan kansallisen lain yhteensopimattomuuden unionin oikeuden kanssa ja jättää soveltamatta tätä lakia ja varmistaa näin yksityisten välittömän suojelun.

69. Koska vastaavuusperiaate tässä merkityksessään heikentäisi näin ollen paradoksaalisesti unionin oikeuden ensisijaisuutta koskevaa periaatetta, sitä ei voida soveltaa käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa.

70. Edellä esitetyn perusteella katson, ettei vastaavuusperiaate käsiteltävän kaltaisissa olosuhteissa velvoita unionin oikeuden soveltamisalalla kansallisia tuomioistuinta pyytämään valtiosääntötuomioistuimelta ratkaisua sellaisen kansallisen lain yhteensopivuudesta, jonka ne katsovat olevan perusoikeuskirjan vastainen, tämän lain yleistä kumoamista varten. Kansallisen oikeuden säännös, jossa säädetään tällaisesta velvollisuudesta, ei ole unionin oikeuden vastainen, jos sillä ei poisteta, keskeytetä, heikennetä tai viivästytetä kansallisen tuomioistuimen velvollisuutta soveltaa unionin oikeuden säännöksiä ja turvata näiden normien täysi vaikutus sekä tarvittaessa jättää viran puolesta soveltamatta kaikkia niiden vastaisia kansallisia säännöksiä tai sen toimivaltaa esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä ennakkoratkaisumenettelyssä.

V Ratkaisuehdotus

71. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Oberster Gerichtshofin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 24 artiklaa, luettuna Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan näkökulmasta, on tulkittava siten, ettei

26 — Tuomion 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

27 — Ks. tuomio Agrokonsulting-04 (C-93/12, EU:C:2013:432, 36 kohta).

vastaajan edunvalvojan, joka on määrätty kansallisen oikeuden mukaisesti, vastaaminen tuomioistuimessa ole rinnastettavissa asetuksen N:o 44/2001 24 artiklassa tarkoitettuun vastaajan vastaamiseen.

- 2) Vastaavuusperiaate ei velvoita käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa unionin oikeuden soveltamisalalla kansallisia tuomioistuimia pyytämään valtiosääntötuomioistuimelta ratkaisua sellaisen lain yhteensopivuudesta, jonka ne katsovat olevan Euroopan unionin perusoikeuskirjan vastainen, tämän lain yleistä kumoamista varten.

Kansallisen oikeuden säännös, jossa säädetään tällaisesta velvollisuudesta, ei ole unionin oikeuden vastainen, jos sillä ei poisteta, keskeytetä, heikennetä tai viivästytetä kansallisen tuomioistuimen velvollisuutta soveltaa unionin oikeuden säännöksiä ja turvata näiden normien täysi vaikutus sekä tarvittaessa jättää viran puolesta soveltamatta kaikkia niiden vastaisia kansallisia säännöksiä tai sen toimivaltaa esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle kysymyksiä ennakkoratkaisumenettelyssä.